

[Marius Buhl.]

at give sig udslag, uanset hvilke opdragelsesprincipper man anlægger. Dermed være ikke sagt, at jeg ikke glæder mig over, at der bestandig er bevægelse og ny rørelse og nye ideer, som der kæmpes for indenfor skolen, for hvis der ikke var det, ville skolen være stivnet, så ville den ikke være en levende skole mere. Det skal med det samme siges, at trangen til forsøg selvfølgelig ikke blot har sin baggrund, som jeg sagde tidligere, i historiske begivenheder, men også i den omstændighed, at der bestandig nås nye resultater indenfor den pædagogiske og psykologiske forskning. Der findes nye sider frem, og der kastes nyt lys over det gammelkendte.

De skoler, som det foreliggende lovforslag omhandler, gymnasieskolerne og realklasserne, fik som bekendt deres rammer fastlagt i 1903, altså allerede for 50 år siden. Nu må man, som det ærede medlem hr. Bomholt har gjort opmærksom på, ikke tro, at der i disse skoler undervises i dag just som for 50 år siden, ingenlunde, der er sket store ændringer på mange områder. Der er jo i vort land en udstrakt individuel frihed for lærerne til at gå egne veje, måske lidt mindre i eksamensskolen, men også dér. Jeg har arbejdet med denne skoleform i 30 år, og jeg ved, at når tilsynsmyndighederne mener, at lærerne indenfor skolen har det sigte at nå det mål, som er sat med hensyn til undervisningen og også den karakterudviklende opdragelse, er der et ret vidt spillerum, og dette spillerum er da også udnyttet i de forløbne 50 år.

Men nu er der nye ideer og nye former, som trænger sig på, og som vanskeligt kan få plads indenfor de bestående rammer. Så er det, lovgivningsmagten kommer med dette forslag og tilbyder at dispensere fra de bestemmelser, som kan være i vejen for dette nye, og jeg synes, man har lov til at sige, at der herved er udvist en tolerance, som er i pagt med vor skolelovgivnings frisind. Måske er der andre steder, hvor man har en skolelovgivning, der er endnu mere frisindet end vor, det skal jeg ikke kunne udtale mig om, men med al den indføling, som omtrent et livs arbejde med skolen har givet mig, kan jeg nok sige, at vi har en frisindet skolelovgivning her i landet, og jeg kan også sige, at Danmarks rigsdag altid har været lydhør overfor frihedskravet fra skolens

side. Det er just i pagt med dette frisind, man foreslår, at der skal kunne gives dispensation fra de regler, som vil virke hemmende for berettigede forsøg. Samtidig foreslås det, at der skal føres et vist tilsyn med disse forsøg for at sikre, at forsøgene ikke skal komme eleven til skade, når han senere skal bruge den eksamen, han har stilet hen imod; enten han nu vil bruge den til videre studier eller til at søge plads eller til at komme ind i et erhverv, skal den kunne give de samme rettigheder som en eksamen, der er taget ved en skole, hvor sådanne forsøg ikke har været i gang. Hvordan tilsynet skal etableres, skal jeg ikke komme nærmere ind på her. Jeg må dog ligesom den første ærede taler fastholde, at de nuværende inspektører, undervisningsinspektører og faglige inspektører, må være med i det, og det på en central plads, for at sikre, at eleverne, børnene og de unge, kommer til at stå med en eksamen, der er af lige så god kvalitet til sit brug, som den, der er taget ved de skoler, hvor forsøgene ikke sættes i gang, og det mener jeg også, det foreliggende forslag giver en chance for.

Hvordan tilsynet skal være — og andre ting som karakterskalaen og sådan noget —, kan man, som det ærede medlem hr. Bomholt nævnte, komme ind på, hvis lovforslaget skal i udvalg. Jeg må dog allerede nu advare imod, at man laver en særlig karakterskala for elever, der har taget eksamen i forsøgsskoler. Jeg mener, at karakterskalaen skal være ens for begge slags skoler. Skal der ændres noget ved den Ørstedske, bør det ske i større omfang; det er også et spørgsmål, om man ikke, når lejlighed gives, skulle tage under overvejelse at få en sådan ændring i stand.

Altså, forslaget, som jo ikke er stort i sig selv, og som er gennemdrøftet i landstinget og enstemmigt vedtaget dér med et par ganske små ændringer, anbefaler jeg på mit partis vegne til vedtagelse.

Karl Olsen: Vi havde for et par år siden her i tinget i anledning af et forslag, der var stillet af det daværende medlem, fru Elin Appel om nedsættelse af en stor skolekommission, lejlighed til principielt at drøfte vor skoleordning. Jeg tog dengang på mit partis vegne det standpunkt, at vi ikke var interesseret i en stor skolekommission,